

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za označila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

O naših učiteljskih.

(Is učiteljskih krogov.)

Za razvitek slovenskega šolstva je odločilna uredba naših učiteljskih. Da ta niso taka, kakor bi imela biti gledé na § 19. drž. osn. p. z dne 21. grudnia 1867, je znano. A da je stvar tako napačno urejena, tega menda ne vedó vsi naši odločilni ljudje.

Govoriti hočem samó o Ljubljanskih učiteljskih. Umevno je, da sta učiteljski v Ljubljani najprej za to, da se vzgajajo učitelji za Kranjsko; da išče mnogo gojencev teh zavodov pozneje kruha v drugih deželah, temu je vzrok v prvi vrsti slaba plača na Kranjskem. Toraj Ljubljanski učiteljski vzgajata učitelje in učiteljice namenoma za Kranjsko. Kranjska ima po zadnjem štetju 498 958 prebivalcev, ki so razven 30.000 Nemcev in nekaj stotin drugih narodnostij Slovenci. In ti Slovenci imajo otroke, ki govoré slovenski. Iz tega sledi, da je kranjska šolska mladina s prav malo izjemami slovenske narodnosti, iz česar zopet sledi, da morajo biti učitelji in učiteljice, ki uče to mladino, popolnoma zmožni slovenščine ter sploh vzgojeni v slovenskem duhu. Tako bi človek sodil po zakonih zdrave logike. No, poglejmo, kako je ta stvar v Ljubljani. Na naših učiteljskih se uči vsega skupaj 14—16 predmetov in izmed teh na moškem učiteljski samó 4, oziroma 5, na ženskem zavodu celó le 3 v slovenskem jeziku. Vsi drugi predmeti se predavajo v nemščini. Predmeti s slovenskim učnim jezikom so a) na moškem zavodu: verouk, slovenščina, matematika, prirodopis ter kmetijstvo, a samó v dveh poletnih semestrih, v dveh zimskih semestrih pa z nemškim učnim jezikom; b) na ženskem zavodu: verouk, slovenščina, matematika. Če to prevdarjamo, nam nehoté pride na um, da so najbrže takrat, ko sta se urejevali naši učiteljski, § 3. organizacijskega statuta za avstrijska učiteljska, ki slove: „Die Unterrichtssprache wird, soweit das Landesgesetz nicht etwas anderes bestimmt, auf Vorschlag der Landesschulbehörde vom Unterrichtsminister festgesetzt. Wo das Bedürfnis erheischt, soll den Zöglingen auch die Gelegenheit zur Ausbildung in

einer zweiten Landessprache geboten werden, damit sie die Befähigung erlangen, eventuell auch in dieser zu lehren“ — tako umeli, da je ta „zweite Landessprache“ uboga slovenščina, kajti ako objektivno premislimo, kako malo predmetov se uči v slovenskem jeziku, moramo nehoté sklepati, da so učitelji, ki se vzgajajo tem načinom, zmožni samo „eventuell“ v slovenščini učiti in da sta učiteljski namenjeni le „eventuell“ tudi slovenskim šolam! Morda se nam bo ugovarjalo, da se navedeno ne strinja s tem, da so slovenski učitelji uneti rodoljubi, deloma tudi pisatelji ter da kandidatje pri zrelostnih izpitih posebno iz slovenščine dobro odgovarjajo. Res je; a da so kranjski učitelji dobro izurjeni v slovenskem jeziku, je to le zasluga učiteljev samih, njihove pridnosti in pa dejstva, da je bila dosedaj večina pripravnikov slovenske narodnosti. Šola za to nič ne more. Pomisliti pa moramo, da študirajo na Ljubljanskih učiteljskih tudi pripravniki nemške narodnosti ali taki, ki se četudi po krivici štejejo za Nemce ter že a priori prinesó seboj od doma malo ljubezni za slovenski jezik; ako uvažujemo, da je navada pri današnjih razmerah v Avstriji, da se ljudem nemške narodnosti tam, kjer se tiče učenja kakega drugega jezika, tako rado kaj spregleda ter delo olajša, tedaj moramo pač dvomiti, da bodo taki ljudje sploh kedaj slovenščine toliko zmožni, da bi lahko in brez škode za dotične učence učili v nji. Posebno gledé ženskega zavoda, kjer se še manj predmetov uči v slovenskem jeziku in kjer študira tudi dokaj Nemk, je naš dvom upravičen. Da ne pretiravamo, je dokaz to, da je nekje na Kranjskem pri okrajni učiteljski konferenci c. kr. okrajni šolski nadzornik sem moral grajati, da učiteljice niso dovolj zmožne slovenščine. Kako tudi? Višje dekliške šole v Ljubljani so — smelo trdimo — nekake nemške odgojevalnice, kjer se slovenščina prav vrlo zanemarja; doma govoré deklice pri nas Slovencih — žal, da moramo priznati — vsaj v takozvanih boljših hišah večinoma nemški recte „dajčkrajneriš“; učiteljske je bojda „utrakvistično“ (?); kje naj se tedaj navadi mlada učiteljica slovenščine?

Zakaj bi se ne učilo na učiteljskih v slovenščini? Radi 30 000 Nemcev pač nihče ne more zahtevati, da bi se učitelji za pol milijona Slovencev vzgajali v nemščini. Sliši se tu in tam, da je dobra ta uredba naših učiteljskih; seveda je dobra, ker druge ni, a lahko bi bila boljša. Večini pripravnikov bi se veliko olajšalo delo, ko bi se učila večina predmetov v slovenskem jeziku in s tem bi se tudi uspeh povečal. Pa ne samó to, stvar bi bila res urejena tako, kakor zahteva zdrava pedagogika. Reklo se bo morda, da potem pripravniki in pripravnice, kojih materinščina ni slovenski jezik, ne bi mogli zdelovati studij; zakaj ne, ako se bodo resno lotili slovenščine, tako kakor se sedaj Slovenci morajo nemščine? Pa saj se morajo tudi Slovenci na mnogih učiliščih učiti v nemškem jeziku in nikdo ne praša, li to pospešuje ali ovira napredek. Zakaj imajo Čehi in Poljaki popolnoma češka, oziroma poljska učiteljska in mi Slovenci ne? Za nas velja takisto § 19. drž. osn. zak. kakor za druge narodnosti. Slovenci smo pač preveč popustljivi; če se nam le reče, da s to in to naredbo drug narod ne bo zadovoljen, koj se nam topi srce v usmiljenji. Proč s to mehkočutnostjo, pravica je za vse, torej tudi za nas. Če bomo vedno taki, bomo prej ali slej zgubili narodno individualnost. To naj blagovolijo pri prvi priliki uvaževati odločilni narodni krogi.

U. B.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 5. junija.

Delegacija.

V ogerske delegacije odseku za vnanje reči oglasil se je tudi znani madžaron Czernkovich, jedna največjih političnih kukavic, kar jih nosi naš grešni svet. Kot Hrvat — ta človek je tako drzen, da se predstavi delegaciji kot Hrvat! — izrekel se je zoper hrvatsko državno pravo, češ, da je to samo prazna fraza, katera ima jedini namen, narod zapeljati in nahujskati. Rekel je, da ne pozna drugega državnega prava, kakor hrvatsko-ogersko nagodbo, da neče nič slišati o neodvisnosti trojedne kraljevine, ampak zmatra Hrvatsko in Slavonijo za

LISTEK.

„Perpetuum mobile“.

(Izvirna humoreska, spisal I. Z.)

I.

Pijanec pa ni bil Klopčič, le pil ga je rad, še več pa nesel. Opravljal je tam nekje pri Ljubljani dolgočasno službo mitničarja, sem in tje je tudi kako obleko pokrpal, kolikor se je bil namreč priučil v svoji mladosti pri nekem krojaču zastarele mode, in če je ravno naneslo, se tudi kolarskega dela ni ustrašil.

Nekaj streljajev od Klopčičeve utice je bil nastanjen drug mitničar, Magister po imenu. Ljudje so si šepetali na uho, da je nekak vedež; vedež pa ni bil, le čital je mnogo, še več pa modroval. In ure je popravljal in tičnike rezljal ter zakladal ž njimi glasovite tičarje Trnovskega predmestja.

Ta dva mitničarja si nista bila nič kaj prijatelja. Nikar da bi se bila sprla radi kake malenkosti. Ččila sta se le zato, ker sta si bila tekmeča. Oba sta namreč skušala iznajti nov stroj, ki je že več tisoč let nerešena zastavica in ki še sedaj čaka odrešenika.

Zgodovina uči, da se navadno krojači in zakotni pisarji trudijo, iznajti pripravo, s katero bi

mogli letati po zraku ko ptiči; nasprotno pa, da si črevljari, obubožani trgovci in stotniki v pokoji belijo glave, kako rešiti perpetuum mobile. Naša dva mitničarja se nista zagešila zoper ta zgodovinski zakon, ker ju je na to napeljavala brezdelnost in pa oni tisočaki, ki so bojda razpisani v Parizu kot nagrada izumitelju perpetuuma mobila.

Drug pred drugim sta skrivala svoje iznajdbe na mehaniškem polji. Le Klopčič, kadar je bil židane volje, to se pravi, kadar se je lahko ubranil prozajični studeni vodi, razkril je intimnim prijateljem svoje tajnosti. Sicer pa ni bil pijanec, le pil ga je rad, še več pa nesel. Često sem ga opazoval v njegovi utici, kako je s svojim nožičem rezljal kolesa in kolesčke, klince in lopatice in kar je jednakega treba pri tako imenitnem stroji. Izdeloval je vse z nožičem, druge priprave ni maral, ker je imel ni.

Nekega dne me iznenadi z veselo novico, da bo drugi dan perpetuum mobile že stekel. Radoveden čakam večera drugega dne. Nikar, da bi moje zanimanje za srečen izid izviralo iz pohlepa do onih stotakov, katere mi je Klopčič obljubil, kakor hitro bo stroj gotov. Čakam torej in čakam in perpetuum mobile res steče, pa — le po vodi. Klopčič je namreč zagnal ves leseni stroj v vodo, spoznavši ničnost lesene teorije v praksi.

Po navedenem izjalovljenem poskusu bi se bilo nadejati konca brezuspešnemu strojarenju. Moža je res časih jeza popadla, da bi bil najraje vse zdobil, vendar strahopetec ni bil. Slabi uspehi niso mogli udušiti nadeje, da bo vendar uresničil lepo prikazen bujne domišljije. Naš mitničar se namreč spomni, da je videl večinoma le kovinske stroje in le malo lesenih, in v glavo mu šine misel: kaj, ko bi napravil strojeve dele iz kake kovine? V to svrhu zazdi se mu svinec najprimernejši.

Ni še minul teden po onem dogodku, že stiče po bližnjih hišah po svincu, starih železnih obročih in jednaki starini. Nagromadil je že dokaj gradiva ter pričel svinec topiti, prelivati in stikati kovinske kose vkup, da bi človek kmalu verjel, da se je v mitnici nastanil kak tovarnar.

Iznajdljiva domišljija Klopčičeva prišla je zopet v pravi tir in zdrava voda mu zopet često ni hotela teči po suhem grlu. Pijanec pa vendar ni bil, le rad ga je pil, še več pa nesel.

Klopčičev tekmeč Magister pa niti najboljšemu prijatelju ni izdajal skrivnosti v njegovi duši se porajajočega stroja. Izvedel sem torej le nekaj malega o njem. Glavno sredstvo mu je bil za gonilno in navijalno silo magnet. Glavno kolo obteženo je bilo na jednom kraji z železno pločo, vsled česar se je

neodcepljivi deželi ogerske krone. Višek nesramnosti pa je dosegel Czernkovich s sumničanjem svojih političnih nasprotnikov, zlasti škofa Strossmayra, dasi Czernkovich ni vreden, da bi Strossmayr prah s čevljev obrisal. — Izmed drugih govornikov naj omenimo samo ministra grofa Kalnokyja, ki je v svojem ekspoziciji rekel, da je razmerje med našo državo ter Nemčijo in Italijo ostalo nespremenjeno, a tudi razmere napram drugim državam so prijateljske, tako da se upanje na mir bolj in bolj utrja. Da se v prestolnem govoru niso omenile balkanske države, je dokaz, da je tudi tam položaj ugoden. Zadnje dogodbe v Srbiji vršile so se tako mirno, da o kaki revoluciji ne more biti govora. Sploh se ni zadnje mesece nič zgodilo, kar bi moglo slabo uplivati na položaj. Car Aleksander III. in njegova vlada sta naši monarhiji naklonjena in se je razmerje med obema državama zboljšalo. Prijateljstvo med Rusijo in Avstrijo bo jeden najvažnejših razlogov, vsled katerega bo prenehala sedanja napetost in bodo nastale normalne razmere, katere so smoter naši mirovni politiki. — To je ogroditelj Kalnokyjevega govora.

Ferman proti hrvatski opoziciji.

Kar se zlasti zadnji čas godi na Hrvatskem, je skoro neverjetno, le žal, da je resnično. „Hrvatska“, ta odlični list, priobčila je te dni neko okrožnico, katero je izdalo Karlovsko okrajno oblastvo pred komersom v proslavo Starčevićeve sedemdesetletnice. V tej okrožnici se pravi, da hočejo „neki Zagrebčani“ v Karlovcu rovariti proti ogerski državi in zato ukazuje okrajno oblastvo županstvu, naj odgovarja prebivalstvu od sodelovanja pri taki protidržavni demonstraciji, ker prireditelji ne morejo narodu nič koristiti, a če bi se uveljavila njihova načela, moralo bi prebivalstvo trikrat toliko davkov plačevati kakor sedaj. Vrh tega je okrajno oblastvo naročilo nekaterim županom, da morajo priti na komers in ondu zapisati tiste občane, kateri so se ga udeležili. Dotične zapisnike je predložiti okrajnemu oblastvu. — Ali ni to krasna ilustracija svobode, katere vlada v Hrvatski?!

Reakcija v Madjarski.

Pod tem zaglavjem priobčila je „Frankfurter Zeitung“ dopis z Dunaja, v katerem pravi med drugim tudi to: „Znano je, da Dunajski dvor ni naklonjen ničemu, kar nosi Košuthovo ime. Sedaj se je skrajno krilo neodvisne stranke izjavilo za Wekerlov cerkveno-politični program, ob enem pa za popolno ločitev Avstrije od Madjarske. Neki visoki dostojanstvenik je rekel te dni: „Se to je manjkalo, da Košuth Wekerla drži — to bi bil začetek koncu monarhije.“ Grof Kalnoky je v velikih skrbih zbog Wekerlove politike; zadnji čas se je v večjih družbah večkrat izrazil: da se v Madjarski ne sme vladati s Košuthovo pomočjo, niti je smeti pritiskati na katolike, ki so v večini. — O razpoloženju cesarja in kralja Franca Jožefa se razširjajo različna mnenja, ali nihče ne trdi, da je cesar zadovoljen, niti z ogerskimi, niti z avstrijskimi razmerami. Cesar je strog katolik in tisti dan, ko se bo prepričal, da se katoliki v Madjarski preganjajo, tisti dan bo Wekerlovo ministerstvo uebalo živeti. Memorandum ogerskih škofov je napravil velik utis na cesarja; najnovejša dogodbe, v katerih vedno Košuth kako ulogo igra — grof Kalnoky je to imenoval „natecanje v demonstracijah“ — uplivajo jako nepovoljno na cesarja; končno so tudi svoj utis naredile adrese katoliških prebivalcev v Madjarski, katerih je veliko število došlo v kabinetsko pisarno. K temu se pridružuje še ta znamenita okoliščina, da cesar že celih šest mesecev ni spregovoril niti besedice z madjarskim ministrom pravosodja (Desiderjem Szilagyjem), ampak vprašuje v vseh madjarskih

vprašanjih za svet avstrijskega pravosodnega ministra grofa Schöborna, kateri ne goji posebnih simpatij za madjarski liberalizem. Tudi grof Kalnoky ni navdušen za civilni zakon, a odločno nasprotuje vsem liberalnim reformam na Madjarskem sta dva zapisa medu cesarjeva: grof Tassie in državni finančni minister Mallay. — V takih okoliščinah skoro ni umljivo, da je došlo drž. zboru troje cerkvenopolitičnih predlogov, namreč o recepciji židov, o verski svobodi in o drž. maticah. Tu ni smeti pozabiti, da je že grof Julij Szapary dobil cesarjevo odobrenje za predložitev teh zakonskih načrtov in da cesar tega odobrenja ni mogel preklicati. Druga pa Wekerle ne bo n. cesar izposloval: Dunajski dvorni krogi so uverjeni, da Wekerle ne bo nikdar dobil cesarjevega privoljenja za obligatni civilni zakon; cesar se civilnemu zakonu ne protivi samo iz verskih, ampak tudi iz političnih razlogov. Civilnega zakona ni moči uvesti v Avstriji in Hrvatski, ako pa bi se uveljavil v Madjarski, nastale bi v ženitno-pravnem oziru največje homatije v celi državi. Sploh je iz vseh simptomov in iz raznih dogodeb posneti, da na Dunaji in sicer dvorni krogi ne verujejo v realizovanje cerkvenopolitičnih namenov madjarske vlade. Kdor pobija Wekerlovo cerkveno politiko, temu se na Dunaju vse odpušča. Wekerle bo kmalu stal pred alternativo: ali da popusti svoj program, ali da zapusti svoje mesto.

Vnanje države.

Srbska vlada.

Pri volitvah izvoljenih je bilo 120 radikalcev, 10 naprednjakov in 1 liberalcev, v treh okrajih pa se imajo vršiti ožje volitve. Sedanji ministri razven vojnega ministra, naprednjaka Franasovića in ministra javnih zgradb Stankovića, so bili vsi izvoljeni. Vsled tega, da Franasović in Stanković nista dobila mandata, nastala je govorica, da odstopita. Za sedaj je ta govorica še neosnovana, mogoče pa je, da se po sestanku skupščine obistini, kajti ravno Franasović ni priljubljen pri radikalcih in ti bodo brez dvoma storili vse, kar je mogoče, da ga izpodrinejo.

Ruski car v Moskvi.

„Moskovskaja Vedomosti“ slikajo stanje Rusije za vladanja carja Aleksandra III., kateri se je na potu iz Krima ustavil v slavni prestolnici Moskovskih carjev, da položi temeljni kamen spomeniku carja Aleksandra II. — Čim je car Aleksander III. vzel v svoje roke žezlo — pravi Moskovski list — je v celi Ruski vzbudilo se preverjenje, da je ruska moč nepremagljiva. Tako splošno preverjenje je pogoj za razcvet notranjega državnega življenja. Neizcrpne sile ruskega naroda so se hitro razvile ne samo na začudenje sosedov, ki nas slabo poznajo, ampak tudi na začudenje nas samih, ki smo si domišljali, da poznamo svoj narod in svojo domovino. Videlo se je, da nismo razumeli niti Rusije niti ruskega naroda, ker smo se jima bili odtujili in začeli o njih soditi ne po ruskem stoletnem izkustvu, ampak po tujih, lažljivih naukih. Uspehov, katere je dosegla Rusija za kratkega vladanja sedanjega carja, ni treba napóse navajati. Vsi jih vidimo. Tako so veliki, da zapadna Evropa, ne samo da jih priznava, ampak se jim pokoruje, ker sluti v Rusiji silo, katere bo svoj čas odločila usodo raznih evropskih držav. Rusija bo odločila, ali v prvi vrsti v duhu mira. Ta mir, katerega uživa Rusija, odkar je začel vladati car Aleksander III., pravi izvoljenec božji, ta mir bo uživala cela Evropa, čim bo razumela Rusijo in ljubezen za pravico in resnico, ki biva v srci ruskega carja.

Dopisi.

Iz Trsta, 4. junija. [Izv. dop.] („Il Mattino“). — Volitve v III. razredu. — Volilno gibanje v okolici Tržaški. Ko so bili poraženi konservativci v IV. razredu in sicer sramotno poraženi, opravičeval je oficijozni, iz vladnih jaslji krmljeni „Mattino“ ta propad s pristnolahonskim sumničanjem, da so se Slovenci združili s progresovci. Ogorčenost, katere je vsled tega podlega sumničanja zavladata v slovenskem taboru, je nepopisna. Torej Slovenci so krivi, da med 1400 volilci ni niti 50 avstrijsko mislečih Italijanov? Res čudno. Pol. društvo „Edinost“ je na ta „Mattinov“ napad odgovorilo s popravkom, v katerem je zavrnilo očitjanje oficijozusa in je ožigosalo kot prosto obrekovanje.

Konservativci so menda sedaj uvideli, da masa prebivalstva italijanske narodnosti stoji odločno na strani iredente in ker so v strahu za namestnika, prosijo sedaj potem „Mattina“, naj jih podpirajo zmerni progresovci, sploh naj se volijo vsaj zmerni iredentovci. Ali ni to uprav škandal? Škoda da tega višji in odločilni krogi ne vedo. No, pa morda se bodo dogodbe pri Tržaških volitvah osvetile v državnem zboru in takrat bo tudi širši svet izvedel — resnico.

Pri volitvah v tretjem razredu v petek in v soboto so zmagali konservativci. V tem razredu je 2190 volilcev. Glasovalo jih je 2108 in so dobili konservativni kandidati 1032 do 1195 glasov, pro-

gresovski pa 922 do 1002 glasov. Ako se pomisli, da je v tem razredu nad tisoč uradnikov, potem se ni čuditi, da so zmagali konservativci, a zmagali so z jako majhno večino, kar je evidenten dokaz, da je neodvisno meščanstvo na strani progresovcev. V ponedeljek, dne 5. junija, voli II. razred, v katerem je progresovcem zmaga gotova. —

Konservativci besne vsled svojega poraza v 4. razredu in da bi se Slovencem osvetili na njih neposlušnosti, hočejo v okolici podpirati iredentovske kandidate zoper slovenske, nelojalen element proti lojalnemu. Ali ni to krasno? Stranka, ki je baje nositeljica avstrijske ideje med Tržaškimi Italijani, namerava podpirati iredentovske kandidate, samo da ne zmagajo slovenski možje. Tako piškav je patrijotizem teh mož, na katere se opira vlada! Dočim so Slovenci napram obema strankama ostali pasivni, hočejo konservativci aktivno podpirati iredento. Ta sklep je vreden, da izve zanj ves svet.

Iredentovci, pijani svoje zmage v 4. mestnem volilnem razredu, nameravajo tudi v okolici poskusiti svojo srečo in postaviti v vseh šestih okrajih svoje kandidate. Kakor poroča „Edinost“, so določeni kot iredentovski kandidati: za I. okraj B. nelli (proti dru. Sancinu), za II. Leopold Mauroner (proti Klunu), za III. inženier Turček (proti Nadlišek), za IV. cvetličar Bandel (proti Dolencu), za V. don Pajor (proti Nabergoju) in za VI. dr. D' Angeli (proti Gorjupu). Nihče bi ne bil verjel, da bodo imeli progresovci žalostni pogum, postaviti v slovenski okolici za kandidate najdrznejše iredentovce, ki očitno rujejo in hujkajo zoper državo in se unemajo za Italijo. Iredentovci so že začeli delovati za svoje kandidate. Najboljši njih agitatorji so mestni uradniki. Vrh tega pa so se iredentovci spomnili, da bi bilo pri slovenskih okoličinah laglje kaj opraviti, če se jim govori na srce v slovenskem jeziku in zategadelj so dali natisniti volilne oklice v slovenskem jeziku. V teh oklicih obečajo okoličanom zlate gradove, nove ceste in Bog vedi kaj še vse, samo da bi preslepili lahkovarne, sicer toli zaničevane — ščave. Kakšen bo izid borbe, je negotovo, zakaj magistrat izkorišča odvisnost volilcev z brutalno brezobzirnostjo, a materijalna odvisnost igra pri vseh volitvah važno ulogo.

Domače stvari.

— (Nedeljske procesije sv. Rešnjega telesa) vršile so se pri najlepšem vremenu in ob obilni udeležbi vernikov. Procesije v Trnovem udeležila sta se tudi g. dr. Jarnej Zupanec, predsednik notarske zbornice in mestni odbornik g. notar Gogola kot namestnik gospoda župana. Pri oo. frančiškanih je bilo posebno veliko podfaranov iz Šiške in z Viča. Mnogo žensk je bilo v narodnih pečah. Procesijo spremljala je stotnija vojakov in oddelek vojaške godbe. Posebno slovesno se je vršila procesija v mestni fari pri šv. Jakobu. Vse ulice, po katerih je šla, so bile z zelenjem krasno okičene in natlačene polne občinstva. Za procesijo je šlo toliko ljudij, kakor že dolgo let ne. Belo oblečenih deklet in fantov, ki so nosili sveče, bilo je nad 500, udov bratovščine za češčenje sv. Rešnjega telesa do 300, tako da se je pri darovanju po procesiji oddalo nad 800 sveč. Procesije se je udeležil gospod župan Grasselli, stotnija vojakov in oddelek vojaške godbe, z grada pa se je streljalo pri blagoslovih s topovi.

— (Osobne vesti.) Notarjem v Ribnici imenovan je gosp. Ignacij Gruntar, dosedanji c. kr. notar v Logatci, a notarski kandidat in dosedanji substitut g. E. Orožen, brat prof. g. Fr. Orožna, imenovan je notarjem v Trebnem. — Čestitamo Ribničanom, ki pridobé v g. Gruntarju obče poznatega vrlega, požrtvovalnega in odločnega narodnjaka in nič manj vestnega in izkušenega notarja-uradnika! Istotako pa tudi Trebancem na pridobitvi novega notarja g. Orožna! — Cesar je potrdil volitev g. dr. Frana Jurtele, poslanca in namestnika dežel. glavarja, in g. Ivana Anderluta, posestnika, načelnikom oziroma načelnikovim namestnikom okrajnega zastopa Šmariškega. — Gosp. Jožef Šorn, profesor na Ljubljanski gimnaziji, je bil te dni promoviran v Gradci doktorjem filozofije.

— (Dopolnilne volitve v odbor „Matice Slovenske“.) Več gospodov Ljubljanskih odbornikov se je zjediniło, matičnim društvom za prihodnji občni zbor, v sredo dne 7. t. m., pripo-

kolo zavrtelo od zgoraj navzdol in vsled kinetične energije še nekaj navzgor. Magnet pa je imel nalogo, ono železno pločo vzdigniti. Le še pravega mehanizma bi trebalo in novi stroj razkrival bi nedvednemu svetu čuda svoja.

Magister imel je tudi nekako knjižnico, ki se je zlasti odlikovala v tem oziru, da je obsezala le take knjige, na kojih prvi strani je bilo tiskano: „Ta knjiga prepovedana je v vseh javnih knjižnicah avstrijskih“. Poleg tega naročen je bil seveda na „Danico“, na „Rimskega Katolika“ itd. Nekoč pokazal mi je zvezek svojih romanov, in že pri samem pogledu tistih podobice zježili so se mi lasje. Izposojal pa svojih knjig ni. Vsled tega izcimila se je v ljudski domišljiji javna tajnost, da ima Magister tudi neke proroške bukve. Njemu je to ugajalo in skoro bi bil sam verjel, da je vedež. Vedež pa ni bil, le čital je mnogo, še več pa modroval.

Z mehaniko se je bil že bolj seznanil kakor Klopčič, kar pričajo njegovi umetno izrezljani tičniki, na katerih je stal vedno kak možiček, ki je drva žagal, kadar se je tič v kletki zagugal. Navadno pa je popravljal stare ure. V obče je bil čisto zadovoljen sam s seboj in z nagajivim svetom, le dve želji je še gojil: perpetuum mobile in rešitev iz vitnega dolgočasnega udovskega življenja.

(Konec prih.)

ročati v izvolitev sledeče gospode, ki so: 1.) Grasselli Peter, mestni župan itd.; 2.) dr. Lesar Josip, sem. profesor itd.; 3.) Navratil Ivan, c. kr. ravn. predstojnik pri najvišjem sodišču na Dunaji; 4.) Praprotnik Andrej, m. š. ravnatelj v p. itd.; 5.) Rutar Simon, c. kr. gimn. profesor; 6.) Stegnar Feliks, c. kr. kazn. učitelj itd.; 7.) Svetec Luka, c. kr. notar itd. v Litiji; 8.) Šuman Josip, c. kr. dež. š. nadzornik; 9.) Tavčar Alojzij, c. kr. gize. profesor; 10.) Vavrč Ivan, c. kr. gimn. profesor v p. in 11.) Zupančič Anton, sem. profesor itd.

— (Izlet pevskega zbora „Glasbene Matice“.) Prihodno nedeljo 11. junija napravi pevski zbor „Glasbene Matice“ (dame in gospodje) popoldanski izlet v Kamnik. Naročil se bode poseben vlak. Naj bi druga društva, ki prirejajo veselice in izlete, blagovolila ozirati se na to oznanilo.

— (O prepovedi „Sokolovega“ izleta na Koroško.) Došlo nam je iz Koroške več jako rezko pisanih dopisov, kateri jasno pričajo, da je v tamošnjih Slovencih zaradi te prepovedi zavladala velik ogorenčenost. Žal, da teh dopisov gledé na naše tiskovne razmere ne upamo priobčiti. Sicer so se pa koroški Slovenci, kakor priča naše brzojavno poročilo, že jako dostojno odzvali tej prepovedi. — Exempli gratia budi mimogredé povedano, da so Celjski „turnerji“ napravili v četrtek izlet na Kum, tedaj kranjsko zemljo, akoravno menda nimajo po pravih večjih pravic, kakor „Ljubljanski Sokol“, ter bi se tedaj tudi oni ne smeli „zunaj vojvodine štajerske razodevati v društvenem dejanji“ — ako ima prav c. kr. okr. glavarstvo v Beljaku.

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!) Uredništvu našega lista so poslali danes kronine darove za družbo sv. Cirila in Metoda: Iz Vrhnike se nam je poslalo 60 kron, katere so darovali sledeči rodoljubi in sicer na Vrhniki: gg. Komotar 10 kron, Jelovšek Gabrijel 4 krone, Jurca 3 krone; po 2 kroni gg.: Fliess, Brilej, Kaučič; po 1 krono gg.: Golli, Gruden, Požar, Semen, Uršič, Černe Jarnej, Verbič Jos., Korenčan, Fleischmann, Kočevar, Černe Ignacij, Miselj, Saje, Šetinec, Oblak Iv., Košmerlj in Jesenovec Matevž; v Hribu gg.: Tomšič Miha st. 2 kroni; po 1 krono gg.: Tomšič Mihael ml., Tomšič Ignacij, Levstik, Tomšič Iv., Tršar st., Tršar ml., Ogrin Franc st., Stojec, Stržinar Jakob, Kunstelj Jos. in Bricelj. Nadalje so darovali po 1 krono tudi: gg. Majaron Iv. in Žitnik (h. št. 55 v Borovnici, Verbič iz Bistre, Kobi z Brega, Peršl iz Ljubljane, Gregurka iz Sinjgorice in Mesec Jos. iz Stare Vrhnike. Rodoljubi in rodoljubkinje iz Zagorja (ob Savi) in sv. Lamberta so nam poslali po tamošnji podružnici 31 kron; darovali so: Neimenovani iz sv. Lamberta 5 k.; po 2 k. gospé: Marija Medvedova, Helena Kastelic, gospdč. Marija Korbar in gg.: Matija Medved, Pavel Weinberger in N. Maver; po 1 k.: gospa Karolina Milač, gospdč. Ivana Kastelic in gg.: Jos. Modic, Ant. Berčon, Al. Robovs, Iv. Uršič, Kr. Perme, Flor. Debljakar in neimenovani, vsi iz Zagorja; dalje iz sv. Lamberta: g. N. Lužar 2 k., po 1 k. pa: gg. Frančiška Vertačnik, Frančiška Mibelčič in Ivan Vertačnik. Rodoljubi in rodoljubkinje v Krškem so poslali po g. Iv. Starcu 24 kron; darovali so po 1 k.: gospé Gregoričeva in Lillegova, gospdč. Ivanka Končan ter gg.: dr. Krsnik, dr. Pučko, dr. Romih, dr. I. P., I. K., Dragotin Tavčar, Lapajne, Černovšek, Vrgler, Karol Reichl, Križman, Starec, Gregorič, Ivanec iz Krškega, Rozman, Drašler, Ferenčič iz Rajbenburga, Pieteršek in Nagu Ivan. Slovenski učiteljski Ljubljanski na majniškem izletu zloženih 11 kron. Iz Radovljice poslal je g. „Nemo“ v Hirschmanovi in Krivčevi gostilni nabranih 6 kron. Iz Trsta so poslali 4 krone po gosp. Vek. Verniku gg.: Iv. Dovjak, Jos. Funtek, Jos. Kazimir V. in Danilo Sbrizaj, vsak po 1 k.; iz Trzina 4 krone, namreč: g. L. Blejec in gg. Ivanka Narobe, Katar. Narobe in Fr. Cerar, vsak po 1 k.; iz Kranja 2 kroni 20 vin. namreč: gg. Fran Berlec 1 k., J. Grlovič, Bl. Kocmur, A. Smolej in Apolonija Ajdovec, vsi skupaj 1 k. 20 vin.; iz Vinice 2 k. namreč: gg. Franjo Lovšin in Jure Sutej, posestnik. Dalje so darovali v Ljubljani: g. Arnošt Bezenšek 3 k.; po 1 k.: gg. Josip Florjančič, Josip Rebek, kletčarski mojster; Ivan Rebek, Ivan Pirč, Ivan Dražil, predsednik „Slavca“; Peter Strel ml.; g. „Šalvereinski“ v Gradci 1 k. Skupaj smo vzprejeli torej danes 154 kron 20 vin., katere smo iz-

ročili družbinemu vodstvu. Živili rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

— (Za „Narodni dom“) v Ljubljani poslali so kronine darove, oziroma „drugo“ krono uradništvu našega lista: G. Fran Roblek iz Žalca 14 kron za-se in za 13 narodnih dam in gospodov; iz Krškega gospa Gregoričeva in g. Iv. Starec po 1 k.; iz Trsta gg. Jož. Funtek in Iv. Dovjak vsak 1 k.; g. Fran Berlec v Kranji 1 k., „Šalvereinski“ v Gradci 1 k., skupaj 20 kron, katere smo izročili vodstvu. Živili vrli darovalci!

— (Vrtna veselica del. pev. društva „Slavec“) v desetletni spomin prihoda Nj. Vel. cesarja na Kranjsko privabila je včeraj mnogobrojno občinstvo na Koslerjev vrt. Vreme bilo je še dokaj ugodno, vendar je začelo proti večeru zopet pomalo deževati in so se nekateri gostje pred časom umaknili z vrta. Pevski program izvrševali so vrli „Slavci“ pod vodstvom gosp. Stegnarja prav dobro in je zbor precej mnogobrojen in dobro uvežban. Posebno ugajale so: Nedvedov „venec slovanskih pesni“, končavši s cesarsko pesnijo, katero je občinstvo pozdravljalo z živahnimi Slava in Živio-klici in F. S. Vilharjeva „slavna knata“, v kateri se je odlikoval g. Meden v tenorsolo in znova pokazal, kako šolani pevec uspešno premaga vse težave. Gosp. Medena glas donel je prav krepko in mu je občinstvo jako živo izražalo svojo zadovoljnost. Jekličeva „Pevska spomladanska“, v kateri je pel g. Štamcar z navadno spretnostjo bariton-solo, zaključila je pevski del programa. Vojaška godba izpolnjevala je vsopred in so posebno ugajale občinstvu razne slovanske skladbe. Po končanem vsopredju se je mladi svet še zasukal in se je tako veselo zaključila dobro uspela veselica. Dobitke pri kegljanji so dobili: I. g. Juvan, II. g. Geljani, III. g. Brandstätter, IV. g. Niederdorfer, V. g. Geljani, VI. (za največ serij) g. Bolafino, VII. (šaljiv dobiček) g. Marinko. — Kot „signum temporis“ naj omenimo, da je c. kr. okrajno glavarstvo rešuje od dež. predsedstva odstopljeno prošnjo odobrilo vsopred se sledečima izjemama: Pri točki 6. „Venec slovanskih pesni“ ima predavanje pesni „Hej Slovani“ izostati, točka 12. „Straža na Višehradu“ ima odpasti, ker se ta točka z namenom veselice ne ujema. Ta prepoved vidi se nam jako značilna za dobo, v kateri živimo od oktobra meseca p. l. Sicer pa ne verjemo, da se bode na ta način dala izvršiti pacifikacija trmastih Slovencev.

— (Občni zbor obrtnega pomočnega društva) vršil se je v petek ob 6 uri zvečer v društvenih prostorih o navzočnosti 21 članov. Društveni vodja g. J. N. Horak pozdravi zborovalce in naglašja, da ga veseli videti društvenike zbrane v društveni hiši. Društvo je tudi lani lepo napredovalo. Denarni promet iznašal je 328 971 gld. 17 kr.; upravni promet 656 120 gld. 39 kr., račun o dobičku in izgubi kaže 10 970 gld. 46 kr. in bilanca 151 047 gld. 35 kr. Rezervni zaklad povišal se je na 27 946 gld. 47 kr. Udov šteje društvo 177. Iz vodstva izstopijo gospodje: Ferdinand Bilina, Jakob Naglas, Franc Geba in Ivan Mathian. Leti pa se zamorejo zopet voliti. Konečno pravi gospod vodja Horak, da bi kazalo i letos, ker je društveno poslovanje v preteklem letu bilo jako povoljno, iz dobička nakloniti dobrodelnim napravam kaka darila in torej on nasvetuje, da se daruje: Ustanovi za ubožane obrtnike 40 gld., udovam ubožanih obrtnikov 30 gld., katere je primerno razdeliti; društvu sv. Cirila in Metoda 10 gld.; za vaje, ki se poučujejo v katoliško rokodelskem društvu, za šolske potrebe 10 gld. in družbi sv. Vincencija za reveže 10 gld., vsem skupaj 100 gld. Gosp. J. Lokar poroča za pregledovalni odsek, da so vse knjige in blagajnice v najlepšem redu ter nasvetuje, da se izreče društvu vodstvu absolutij in zahvala za izvrstno poslovanje, čemur zbor jednoglasno pritrdi. Vrše se potem volitve, pri katerih so bili jednoglasno v vodstvo izvoljeni gospodje: Ferdinand Bilina, Franc Geba, Jakob Naglas in Ivan Slobodnik. Za preglednike računov gospodje: Ivan Lokar, Anton Putrich in Franc Pilko. Nasvet gospoda vodje J. N. Horaka za stran darov raznim dobrodelnim napravam se jednoglasno vzprejme in ker ni bilo družih posameznih nasvetov, se zborovanje sklene.

— (Dolenjski železnici.) V petek, dne 2. t. m. dopoldne vršila se je s težko lokomotivo poskusna vožnja čez nova železnična mostova pri

Vodmatu in čez Gruberjev kanal, ki sta se izkazala oba dovolj trdna in zanesljiva. Ob enem se je pričelo ta dan tudi prevažanje gramoza po železničnem tiru z lokomotivo drž. železnice, katere jemlje potrebni material v gramoznih jamah poleg prisilne delavnice. To prevažanje trajalo bode 6—7 tednov in ostane v to svrhu omenjena lokomotiva ves ta čas na mestu gramoznih jam, ker jemlje potrebno vodo vsak dan iz mestnega vodovoda poleg stražnice na spodnjepoljanski cesti. Posipanje pričelo se je pri progi južne železnice, od koder se nadaljuje. Če ne bode izvenrednih ovir in ugodno vreme, otvori se baje Ljubljansko-kočevska proga že za cesarjev rojstni dan, t. j. 18. avgusta t. l.

— (C. kr. generalno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic) razglasa, da se bode z dnem 2. junija 1893 izročila javnemu prometu proga Schrambach-Kernhof, ki nadaljuje progo Scheibmühl-Schrambach državne železnice, s sledečimi postajami odnosno postajališči: Tafern (postajališče), Freiland (postaja), Ioner Fabrafeld (postajališče), Fürthof (postajališče), Hohenberg (postaja), Inder Bruck (postajališče), St. Egydi am Neuwalde (postaja), trg St. Egydi a./N. (postajališče), Kernhof (postaja) in sicer postaje za splošni, postajališča pa samo za osebni promet.

— (Veselica Šišenske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda), ki je bila naznanjena za nedeljo 11. t. m. v gostilni gosp. Matijana v gornji Šiški, se bode vršila isti dan na Koslerjevem vrtu. Vspored prijavimo v jedni bodočih števil.

— (Triglavan v Celji.) Prejeli smo iz Celja sledeče poročilo. Dež je lil curkoma, ko so se pripeljali včeraj, v soboto, naši vrli Graški akademiki s popoldanšnjim brzovlakom. Na kolodvoru vzprejela je akademike četa Celjskih Slovencev, mej katerimi smo opazili deželne poslance gg. dra. Serneca, Vošnjaka Mihaela in dra. Dečka. Vkljub ščuvanju Celjske umazanke ni bilo na kolodvoru nič Celjskega nemškutarskega moba. Mej izletniki so bila zastopana sledeča društva: Triglav, Ilirija in Hrvatska. Občinstvo je lahko konstatiralo, da so naši akademiki sami krepki in inteligentni mladeniči. Čule so se po ulicah celo od nemške strani laskave opazke. Okrajno glavarstvo odredilo je na kolodvor štiri žandarme, mestno načelnštvo pa je skrbelo za nepotrebni „Pflanz“ s tem, da je odposlalo na kolodvor tudi še prav po nepotrebnem magistratnega vodjo s 3 policaji; tudi 2 politična komisarja bila sta navzoča. Ta pomp je precej pomnožil našo zabavo. Na večer vršil se je zabaven večer v Kukčevi restavraciji „Pod skalo“. Nastopilo je 20 slovenskih in hrvatskih tamburašev, ki so izborno svirali. Dvorana je bila natlačeno polna in je moralo mnogo gostov zaradi pomanjkanja prostora oditi. Na to se je konstituiral „stol“ pod spretnim vodstvom stoloravnatelja dra. Dečka. Sledili so iskreni pozdravi. V imenu Celjskih Slovencev pozdravil je akademike v obče dr. Srnec, brate Hrvate dr. Fran Rosina, dalje so govorili gospodje: Dragotin Hribar, stud. iur. Perne v imenu Triglava, stud. med. Gregorič v imenu Ilirije, dr. Furlan v imenu Slovenije, načelnik Hrvatske in v imenu Bolgarov Stojanovič. Danes izvabilo je krasno jutro akademike iz postelje. Ob 11. uri odidejo v Žalec. Doslej vladal v vsem od strani Celjanov najlepši red. Jupiter Pluvius je ustavil svoje delo in kaže za popoldne najjasnejše lice. Gaudeamus igitur!...

— (Gunduličeva slavnost v Dubrovniku.) Kakor se poroča iz Zagreba udeležilo se bode Zagrebško pevsko društvo „Kolo“ korporativno slavnosti odkritja Gunduličevega spomenika. Odpelje se 40 pevcev in predsednik društva. V Dubrovniku bodo se priredile nekatere gledališke predstave in razne druge narodne slavnosti. Na povratku od slavnosti mogó udeležniki obiskati tudi Kotor in Cetinje ter se vrniti čez Benetke.

— (Črne gosonice.) V Kutjevaški okolici na Hrvatskem se je prikazalo vse polno črnih, kosmatih gosonic, ki uničujejo travo in so zasmradile vso okolico.

Prvo krono
družbi sv. Cirila in Metoda!